

Universitätsbibliothek Paderborn

**Rodolphi Gwaltheri Tigvrini Antichristvs. Id Est, Homili[a]e
quinq[ue], quibus Romanum Pontifice[m] uerum, &
magnum illum Antichristum esse probatur, quem
prophetaru[m], Christi & apostolorum oracula ...**

Gwalther, Rudolf

[Zürich], [1546]

VD16 W 1065

Rodolphi Gwaltheri Tigvrini De Nouissimis temporibus & Antichristo,
Homilia prima. Argvmentvm. Probatur Christi uerbis, quæ Matth. 24.
extant, Antichristu[m] esse. Deinde confutatis falsis de hoc ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-35409

RODOLPHI GVAL

THERI TIGVRINI DE NO

uissimis temporibus & Antichristo,

Homilia prima.

ARGVMENTVM.

Probatnr Christi uerbis, quæ Math. 24. extant, Antichristū esse. Deinde confutatis falsis de hoc quorundam commentis, quid Antichristus sit docetur, & duo proferantur scripturæ loca, ex quibus Antichristi cognitio certa & uera possit percipi.

MATH. XXIIII.

VNC si quis uobis dixerit: Ecce hic Christus, aut illic: nolite credere. Surgent enim pseudochristi, & pseudopropheta, & adent signa magna & prodigia, ita ut in errorem inducantur, si fieri possit, etiam electi. Ecce prædixi uobis. Si ergo dixerint uobis: Ecce in deserto est, nolite exire: Ecce in penetralibus, nolite credere, &c.

DOMINVS & saluator noster Iesus Christus discipulis suis magnificam & nobilem templi Hierosolymitani structuram spectantibus dixit: Videtis ne omnia hæc? Amen dico uobis, non relinquetur hic lapis super lapidem, qui non destruetur. His uero Christi uerbis discipuli eius in summam admirationem adducti sunt: & cum externi cultus operosas & splendidas ceremonias, per Mosis legem olim traditas, maiorum & sæculi sui more plurimi adhuc facerent, adeoq; cum religione quadã uenerandas seruandasq; putarent, hac tam graui et seuera Christi domini & præceptoris sui de Templo sententia

A

Homilia

multū sunt perterriti. Vnde cum in monte comorantem solum ipsi quoque soli conuenissent, tribus quaestionibus ipsi propositis, earum solutionem ab eodem postularunt. Primo uidelicet quarentes, Quando Templum et urbem Hierosolymorum capi et destrui oporteat. Secundo, cum in fine cap. 23. post grauem illam cum Iudaeorum scribis et primoribus expositationem nouissimi sui aduentus mentionem fecisset, de hoc etiam et totius mundi consummatione, quando nimirum illa futura sit, interrogant. Tertio, signa petunt, quibus tam urbis et Templi excidium, quam mundi totius consummationem et ipsius aduentum appropinquare et praeforibus esse, deprehendere possint.

Tribus ergo quaestionibus hisce hoc capite respondet Dominus. Et quia uere fidus doctor suorum ea duntaxat, quae nostrae salutis inferuiunt, edocet: nihil hic de temporum articulis disputat, nec etiam quoto anno, mense aut die haec euentura sint, demonstrat (ut pote quod horum etiam certo percepta notitia nihil profus ad salutis nostrae negotium uel uitae emendationem factura erat, ad socordiam autem et negligentem bonorum operum et uirtutum intermissionem nos prouocatura quae maxime) certis uero et infallibilibus signis illos instruit, quorum indicio haec omnino euentura esse, simulque num breui euentura sint, non obscure deprehendere queant. Quoniam uero uniuersalis totius mundi doctor est Christus Dominus, non Apostolis modo signa haec tradita putabimus: nam et nobis non minus quam illis tradita esse constat, ut nimirum in horum consideratione diligenter uersemur, et ubi illa euenire cernimus, excusso omni animorum nostrorum ueterno ceu fideles minimeque impigri serui Domini nostri aduentum expectemus. Hunc enim suae doctrinae finem ipse quoque Dominus hoc ipso capite et sequenti diligentissime inculcat.

Porro, cum discipuli non de Urbis modo et Templi excidio

dio.

Prima.

21

āto, uerum etiā totius mundi cōsummatione & nouissimo Chri-
sti aduentu instrui postularint, & proinde diuersi quoq; gene-
ris signa petierint, ex quibus utriusq; rei ueritatem & tempus
deprehendere possent: eiusmodi signa ipsis proponit Dominus,
quorum pleraq; ad utramq; quæstionem transferri possunt et
debent. Vt enim Dominus Deus olim Israëlitarū gentē sibi pe-
culiariter ex oībus alijs gentibus et populis delegit, et fœdere
sibi iunxit sanctissimo: sic eandem illam omnibus alijs exemplo
esse uoluit, in quod ceu commune quoddam speculum omnes
populi respiciant. Quapropter dirum quoq; illud & horrendū
eiusdem gentis excidium, nouissimi Christi Saluatoris aduen-
tus ac totius mundi consummationis, quæ omnibus impijs dira
& horrenda futura est, typus esse debuit.

In hoc autē præsentī loco, quē modo ex Christi uerbis præ-
legimus, unde cūm signum nobis proponitur, nō sine salutarī
admodum præcepto & fida admonitione, qua per Saluatorem
nostrum, quid nobis hic faciendum sit, instituimur. SVR-
GENT, inquit, PSEUDOCHRISTI & Pseudopro-
phetae, & signa ædent magna & prodigia: ita ut in errorem in-
ducatur, si fieri possit, etiā electi. Illorū ergo pollicitationibus
& traditionibus falsis, nolite credere.

Vbi primo loco illud nobis excutiendū erit, fratres in Do-
mino dilecti, ut de CHRISTI uocabulo nobis plene cōstet, ^{Christus}
quis nā eius in scripturis sensus sit, & quæ significatio. Hinc ea
nim et illud nobis cōstabit, ut nimirum quis Pseudochristus, &
qui Pseudoprophetae sint, qui pseudochristū, uel (ut Latinis uta-
mur noībus) falsum Christum nobis monstrare solent. Est au-
tem à Græcis desumpta CHRISTI uox, idem quod He-
bræis suum illud Meschia significans, Latinis uero Vnctum
sonat. Vnctionis autem apud Israëlitarum gentem usus is

Homilia

erat, ut nimirum summi Pontifices & reges oleo sacro uncti
suis officijs consecrarentur: adeo ut, quod reges attinet, unctio
hac apud eos idem, quod nobis coronandi consuetudo fuerit.
Testantur hoc scripturae loca, qualia sunt Exod. cap. 29. Leu-
uit. 7. & 8. Adhuc 1. Sam. 10. & 16. cap. ubi de Saulis & Da-
uidis unctio agitur. Ab hac uero Pontifices regesq; uncti
consuetudine promissum illud à primo mundi exordio semen
totiusq; humani generis saluator Hebraeis Meschia, Graecis
CHRISTVS, nobis uero Vnctus dicitur: eam nimirum ob
causam, quod is latitiae oleo, nempe Dei spiritu, delibutus, uere
summus ille Pontifex est & Rex inuictissimus, qui in mundum
ueniens homo factus est, ac semetipsum pro nobis offerens,
morte sua mundi peccata abstulit, nos autem è diaboli, mortis
& inferorum dira tyrannide asseruit, sicq; Rex noster factus
est potentissimus, qui aeternae salutis leges promulgat, nosq; ab
omnibus diaboli hostis nostri insidijs & incursionibus tuetur, et
uindicat. PORRO ut unicus est Dei filius, qui pro nobis
homo factus, unicus omnium nostrum redemptor & saluator
est: ita omnes hi falsi Christi sint oportet, qui semetipsum homi-
num redemptores & saluatores statuunt: tum etiam falsi pro-
phetae sunt falsumq; Christum monstrant, quotquot salutem &
redemptionem hominum, peccatorum remissionem, uiam ui-
tae, gratiam Dei & ueram aeternamq; beatitudinem alibi, quam
apud solum & unicum Dei filium, redemptorem & saluatorem
nostrum Iesum Christum, quaerere docent. Vnde notandum
hic est, CHRISTI uocabulum pro redemptore, saluatore
& uindice usurpari, quare uerborum Domini nostri sensus hic
est: Cum Templi & urbis destructio appropinquare coeperit,
o fratres, plures surgent qui se populi saluatores esse iacta-
bunt, multosq; è populo in suas partes abstrahent, cum uidelicet

Pfal. 44.

Pseudo-chri-
stus quis.

Verborum
Christi
sensus.

cet.

et apostolos quoque & prophetas suos habituri sint, qui ipsos simplici & rudi populo commendent. Similiter uero nouissimis illis temporibus gloriosum aduentum meum non pauci praecedent, qui illud sibi uendicare audebunt, quod ipse solus sum, id est, tales se falsis commendationibus & impia arrogantia instabuunt hominum animis, ut qui penes se salutis, redemptionis, peccatorum remissionis uitaeque aeternae gratiam habeant. Istiusmodi uero hominibus ne credideritis, etiamsi innumeros sui nominis & doctrinae praecones emittant, quorum uerbis & studio quam maxime commendentur, imò licet signa & prodigia aedant haecenus uix uisa uel cognita. Impostores enim sunt ac simplicis rudisque uulgi seductores mendacissimi. Ecce ergo, praedixi uobis & praemonui: uos saltem mearum admonitionum memores tantam pestem cauere & uitare discite.

Ceterum, ut de his fideliter suos Christus admonuit: ita uerum uatē fuisse res ipsa testatur, et postea factorum ueritas comprobatur. Nam si urbis & templi destructione ac quae hanc praecesserunt consideres, plures istiusmodi duces & dolis instructos principes inuenire licebit: utpote Magos aliquot daemoniacis artibus instructos, deinde alios quoque improbos & audaces homines, inter quos primo loco Aegyptius quidam, tum Caphedon, Theodas & alij connumerantur: qui ut falsis pollicitationibus populū alioqui plus satis ad seditiones propendentē sollicitarūt, ita multis maximarum calamitatum et extremorum malorum auctores fuerūt. Vide de his Iosephum Anti. li. 20. cap. 11. 12. & 14.

Deinde si Apostolorum tempora et quae circa primitiuam ecclesiam contigerunt respiciamus, constabit omnino tunc quoque plures exortos esse, qui diuinæ gratiae munera & salutis dona partim sibi uendicarunt, partim alibi quam apud solum & unicum redemptorem nostrum, Iesum Christum, monstrauerunt.

Pseudochristi apud Iudeos.

Pseudochristi in ecclesia.

Homilia

Huc enim referri debet, quod in Actis de Simone Mago legimus, qui semetipsum Virtutem Dei magnam appellare ausus fuit. Huc etiam adnumerandi sunt hæreticorū greges, qui ipsis statim apostolorū temporibus, uel paulò post exorti, hominum multorū animos à Christo Iesu abstraxerūt, & eorundem conscientias doctrina sua perturbarunt miserè. Huc referendus erit blasphemus ille & totis animi uiribus diabolo addictus impostor Mahomet, qui nouæ legis author, nouum quoq; & inauditum ante cælorum regnum, nouā beatitudinem, nouam item salutis uiam, nouamq; sectam nefario ausu cōmentus est. Huc deniq; pertinent, qui Christianā quidem religionem atq; fidem titulotenus iactitant, interim uero peccatorū remissionem, Dei patris gratiā, uitam & salutem æternam nequaquā in solo saluatoris nostri Iesu Christi merito monstrare consueuerunt, sed simplices rudesq; hominum animos aliò ablegant: quales Pontificios doctores omnes esse dicimus, qui ore quidem Christum Iesum profitentur, suæ uero doctrinæ & religionis sectatores partim proprijs operibus atq; meritis fidere, partim ad sanctorum merita, ad Diuorum intercessionem, ad Pontificū indulgentias, ad sanctorū imagines, ad multas deniq; eiusdē generis nugas & humani capitis, imò superstitionis figmenta, ablegare, & ut in his animorum solatia, pacem & conscientiarū tranquillitatem quærant, docere solent. Nam & hos non minus q̄ alteros illos Christi uerbis notari luce clarius constabit, si quæ hoc loco dicuntur cum illorum traditionibus cōferantur. Nec enim peccatorum remissionē modo atq; animarū salutem alibi quàm apud Christū saluatorem nostrū, sed & hunc ipsum Dominum nostrū diuersis in locis contra scripturarū & uerbi Dei auctoritatē monstrare nō uerentur. De Christo enim, qui in crucem suspensus & mortuus est, deinde uero à mortuis resuscita-

tus, corpus suum uerum in caelos uidentibus discipulis subue-
xit, praeter disertos fidei nostrae catholicae articulos & sacro-
sanctae scripturae ueritatem, tradunt, quod corporaliter simul
& substantialiter, qualis nimirum in cruce suspensus pro nobis
semetipsum obtulit, altaris sacramento contineatur, & consecra-
tis in hunc finem aediculis uel Ciborijs (ut illi uocant) inclusus
lateat, eundemque ipsi in locis rudi plebeculae monstrant, quam suis
traditionibus ac figmentis eò insaniae adduxerunt, ut fidelis
huius Domini nostri Iesu Christi admonitionis oblita, illorum
iugis fidem habuerit, & impostores hosce magna hominum pars
secuta Christum Dominum mundi saluatorem in pane, in Cibo-
rijs, in altari atque alijs diuersis in locis quaerere satagat. Quan-
tus uero & quam enormis hic mundi error sit, alijs in locis (Deo
sic uolente) copiosius demonstrabitur.

Quoniam uero ipsum Christum Dominum hoc loco falsos Antichri-
stos nominare & eiusmodi impostorum mentionem fieri au-
dimus, qui per pseudoprophetas suos plures hominum seducturi
sunt: interim uero communis haec & unanimes omnium hominum
auditur sententia, quae ante nouissimum illum Christi iudicis
aduentum mundique totius consummationem magnum quendam
Antichristum magno cum multorum hominum interitu & dam-
natione exoriturum esse credit: postulare id mihi praesens hic
locus uidetur, ut uniuersum illud Antichristi negotium (cum no-
uissimos dies nos uidere contigerit) inquiramus & expendamus
summo quoad fieri potest studio, ut si quod ab hoc periculi no-
bis imminet, id nos cauere et salutis incommoda uitare possi-
mus. Quapropter ut quae huc faciunt clarius nobis patere pos-
sint, tria nobis, priusquam rem ipsam aggrediamur, expedienda
uidentur. Primo quidem, ut num Antichristus aliquis certo
uenturus sit, inquiramus. Deinde, ut quid nam Antichristi

Homilia

nomen sibi uelit, & quis Antichristus sit, simulq; ut in huius cognitione haecenus aberrarint homines, nobis constet. Tertio, quid de Antichristo sacris literis nobis traditum sit, & quid nos de illo sentire & credere oporteat.

An sit Antichristus,

Atqui Antichristū nouissimis mūdi huius temporibus ante ultimum & gloriosum Christi iudicis aduentū exoriturū esse, tam ueteris q̄ Noui Testamēti literis sufficienti testimonio traditur. Nam diuinus ille uates Esaias cap. 11. uniuersum promissi Messiae & saluatoris nostri negotium descripturus, inter alia eius opera illius quoq; meminit, quod spiritu labiorū suorum interfectorus sit impiū. Quo loco per Impij uocabulū non quiuis Dei aduersarius atq; hostis sed magnus ille & insignis Dei inimicus, Antichristus scilicet, intelligendus est, ut is nimis ceu summæ impietatis caput *κατ' ἐξουσίαν* impius ille dicatur. Testis hic nobis est Paulus apostolus, qui in posteriori ad Thessal. epistola de Antichristi interitu differens, prophetici huius loci testimoniū & uerba usurpat. Huc quoq; connumerandus erit Dauidis Psalmus decimus, qui & ipse secundū D. Hieronymi et Augustini sententiā sub impij titulo Antichristi personam graphice depingit. Facit & huc diuinus propheta Ezechiel, qui per Gog & Magog Antichristi imaginē non obscure adumbrat. Adhuc praestantissimus ille prophetarū & uir desideriorū Daniel. cap. 7. & 11. omne Antichristi negotiū ea oraculorū perspicuitate enarrat, ut non de futuris uaticinari, sed rei gesta historiā scribere uideri possit. Similiter & Zacharias propheta cap. 11. eiusdem monstri meminit, dum pastorem quendam producit stultum, & idolū potius quā pastorem, qui ab omni pastoris ueri officio futurus sit alienissimus. Quod si uero ad Noui Testamenti libros accedamus, hoc quoq; ut & reliqua omnia, euidentius multo & perfectius demonstrari cernemus.

**Ezech. 38.
& 39.**

nemus. Hic enim ipse Dominus & irrefragabilis ueritatis doctor Iesus Christus falsos Christos nominat, & eosdem in fine capitis planius adhuc describit. Dilectus uero ille Christi saluatoris discipulus ipsum quoque Antichristi uocabulum in priori epistola cap. 2. usurpat, sic scribens: Filioli, nouissimum tempus est: & sicut audiuiſtiſ, quod Antichristus uenturus sit, etiam nunc Antichristi multi cœperunt esse. Præterea in sacrosancta illa Reuelatione sua, quam Christo domino reuelante accepit, omne eius negotium tanto studio & diligentia exprimit, ut unâ cum ipsius origine, ipsa quoque impij huius primordia, successus, potentiâ, uires, artes, opera, finem & interitum, sed & tempus quoque & locum noiatim quodammodo & ceu digito monstret. Id ipsum magnus ille Christi apostolus Paulus facit 2. Theſſ. 2. Huc denique illud etiâ, quod 1. Timot. 4. & 2. Pet. 2. cap. 1. alijs in multis locis scribitur, referri debet, in quibus omne Antichristi famulium, nepe pseudoprophetarum turba copiosissime proprijs suis coloribus depingitur. Nullo modo igitur de Antichristi ortu & tyrannide nobis dubitandum est, quin potius uigilandum & attendendum diligentissime, num iam exortus suam illam, quam prophetæ prædixerunt, tyrannidē exerceat.

Cæterum hoc loco alterum illud, quod secundo loco proposuimus, cognitu cūprimis est necessarium, ut nimirum quid Antichristus sit, intelligamus: ubi humani generis cæcitatem simul & efficacem Sathanæ imposturam uidere licebit, qua ita nos demētauit, ut Antichristo quidem seruiamus omni officiorum genere, eundem uero non potuerimus agnoscere. Omne uero hoc more suo mendaciorum tenebris effecit callidissimus artifex. Falsam enim de Antichristo fabulam commentus, tantam ueritatis ignorantiam excitauit, ut falsa imagine animo concepta, uerum illum Antichristum sub huiusmodi laruis latitantem minus depre-

Antichri-
stus quid.

Homilia

Fabula de hendere nobis licuerit. Hinc etenim literis quoque traditum uia
Antichro. demus, Antichristi eam originem futuram esse, ut e Iudaeorum gen-
te, e tribu Dan ipsum nasci oporteat, eo quod Iacobi oraculum
Gen. 49. extet, Futurus est Dan serpens in uia, et aspis in semita: Conci-
piendum uero in peccatis, sic ut ab ipso statim conceptionis arti-
culo in utero matris latentem inuasurus sit Sathan, eumque reli-
cturus nunquam. Deinde in Babylone natum, Bethsaidae et Co-
rozaim educandum esse, idque Christo Domino teste, qui ideo in
Euangelica historia urbes hasce deuouisse et horrendum illud
Matth. 22. uae ipsis intonasse legitur. Et ut huic tam uastro commento ni-
hil, quod ad ueri similitudinem pertinere uideatur, deesset, multa
alia quoque Sathanae instinctu addiderunt homines ad fallen-
dum aptissimi. Vt enim (inquiunt) conceptione simul et natiui-
tate in luce adetur plane diabolica: sic etiam magorum, incantato-
rum et ueneficorum agminibus usque cingetur, qui infelicem a pri-
mis statim annis in huiusmodi nefandarum artium exercitio eru-
diunt diabolicisque macipabunt seruitijs. Vbi uero Hierosolymam
usque puenerit, sede sua in Dei templo collocata, quotquot e Chri-
stianorum ac fidelium numero suis mendacijs atque imposturis des-
metare nequuerit, horrendis et inauditis suppliciorum generibus
excruiciatos enecabit. Nam et Solomonis templum per eundem
denuo extruendum esse tradunt: sic ut in hoc sessurus et sese ueri
Messiae et filij Dei titulo ueditaturus sit. Sed et apostolos suos
in orbem uniuersum emittet, quorum ministerio et opera primo qui-
dem principum animos, deinde ipsos quoque populos in suas para-
tes abducat, e quibus alij quidem muneribus opumque cupidine cor-
rupti, alij minis et periculorum formidine territi, reliqui uero mi-
raculorum nouis formis et infinita impostura demetati cedent.
Quotquot uero comentis ipsius fide adhibere detrectarint, di-
uisis poenis enecatos perdet, inter quos Heliam quoque et Enoch, no-
uissimam

uissimi illius iudicij præcursores, occidi necesse est. Et tandem ubi hæc persecutionū tyrānis biennio & semestri tēpore durarit, nouissimus Domini dies superueniēs miseriarū finē faciet. Hæc (inquā) sunt Sathanæ de Antichristo cōmenta, fratres in Christo dilecti, quæ scripturarū quoq; testimonijs improbus ille mendaciorū artifex ornauit et suffulsit, ut nimirū nobis falsa huius imagine concepta aliō respicientibus, ueri Antichristi tyrannidē ipse interea excitare & dignis uiribus ad hominum perniciē & interitū confirmare posset. Ideo enim apud infelice Iudæorū gentē illū monstrare, & Babylonē usq; ingeniorū nostrorū cogitationes ablegare, tū de Solomonico tēplo (quod iuxta irrefragabile Christi Domini sententiā nunquā posthac ædificari poterit) multa nugari uoluit, ut interea eius nobis nulla subiret memoria q̄ Romæ in fidelīū ecclesia caput extulit & cōtra ipsum Dominū nefario ausu elatus simplices et rudes hoīm mentes grauissimis infecit erroribus. Maiori ergo hic nobis cura et diligentiori studio opus est, quò ipsum quoq; Antichristi uocabulū penitus inspicere et sensum ipsius diligentius excutere conuenit, ut cui mortalium illud imputari debeat, nobis plenissime constet.

ANTICHRISTVS Græca uox, ab ἀντι, quod cōtra rietatē et oppositionē significat, et χριστός, de quo supra diximus, cōposita, eū notat, q̄ Christo Domino cōtrarius et oppositus honorem, gloriā & officia deniq; oīa, quæ soli Christo saluatori nostro debētur, sibi iniusto titulo & iniqua arrogātia uēdicat. Vnde Paulus rē potius quā nomē spectans ἀντιχριστὸν uocat, qui in tēplo Dei sedens supra omne quod Dei nomine colitur, sese efferat. Et eadem cōpositionis figura hodie quoq; Antipapā uocant Antichristiani homines, qui uel ab alijs electus illegitime, uel propria inflatus insolētia legitime electo Papæ sese opponit & sedem illam abominationis inique affectat

Homilia

uel etiam occupat. Porro, cum Antichristi nomen Christo con-
trarium & oppositum sonet, utiq; Christum Dominum & Sal-
uatorem nostrum primo loco agnoscamus oportet cum omni-
bus ijs, quæ illi propria sunt: inde enim quis nam uere Antichri-
stus sit & dici debeat, aperte uidebimus. Atqui CHRIS-
TVM IESVM talem nobis depingūt traduntq; sacræ
literæ, ut qui ab æterno uerus Deus & eiusdem cum patre suo
cœlesti essentia uel substantia existens, præfinitis temporibus
ueram hominis carnem & naturam, nostræ per omnia exce-
pto peccato similem, propter nos assumpserit, ut nimirum sum-
mus noster posset esse pontifex: cuius officium ita præstitit, ut
semetipsum in ara crucis offerens, Deo patri suo cœlesti perfe-
cta et sufficienti pro totius mundi peccatis uictima perlarit.
Perfecto autem redemptionis nostræ in ara crucis negotio, se-
pultus propria sua ac diuina uirtute corpus suum, uerum uide-
licet quem assumpserat hominem, à mortuis excitauit, ut nimi-
rum mortis imperium, quod illa in nos obtinebat, infringeret
& aboleret penitus. Hinc corpus suum in cœlos subuexit, ut
horum portas, quas primi parentis transgressio & nostrum o-
mnium peccata clauserant, denuo nobis patefaceret, ibiq; pro
nobis apud Deum patrem fidelis aduocatus & mediator com-
areret, imò arrhabonis & pignoris loco esset, quo nostra fi-
des confirmaretur, qua nostra quoq; corpora per fidem in ipsum
cœlorum regnum & æternam beatitudinem possessura credi-
mus. Quibus de causis eundem illum nostrum Caput, Sum-
mum Sacerdotem, Regem, Saluatorem, Redemptorem, Me-
diatorem, adeoq; unicam uitæ & æternæ salutis uiam sacra
scriptura nominare consueuit, quæ etiam locupletissimis testi-
monijs quæcunq; modo diximus, confirmat. Paulus enim apo-
stolus ad Philippenses suos scribens cap. 2. sic inquit: Christus
Iesus

*Iesus cum in forma Dei (id est, uerus Deus) esset, non rapina
 nam arbitratus est, ut esset æqualis Deo: sed semetipsum inani
 uit forma serui sumpta, atq; in similitudine hominum constitu-
 tus & figura repertus ut homo (id est, uerus homo per omnia
 nobis peccato excepto similis factus) humilem præbuit semet
 ipsum, factus obediens usq; ad mortem, mortem autem crucis.
 Rursus in priori ad Timoth. epistola cap. 1. Christus Iesus
 (inquit) in mundum uenit, ut peccatores saluos faceret, quo-
 rum primus sum ego & c. Et alibi, nempe Hebr. 9. cap. sic scri-
 bit: Quatenus illud manet omnes homines, ut semel morian-
 tur, post hoc autem iudicium: ita & Christus semel oblatus, ut
 multorum peccata tolleret, rursus absq; peccato conspicietur
 ijs, qui illum expectant ad salutem. Et paulo ante hæc uerba
 sic eundem illum scripsisse legimus: Non enim in manufacta
 sancta ingressus est Christus, quæ uerorum typus & exem-
 plum sunt: sed in ipsum cælum, ut appareat nunc in conspectu
 Dei pro nobis: non ut sæpius offerat semetipsum, quemadmo-
 dum Pontifex ingreditur in sancta singulis annis per alienum
 sanguinem. Alioqui oportuisset ipsum sæpius passum fuisse à
 condito mundo. Nunc autem semel sub consummationem sæ-
 culorum, ad profligationem peccati, per immolationem sui ip-
 sius apparuit. Et huc quidem omnia ea pertinet, quæ de Chri-
 sto Iesu in hanc sententiã, dicunt apostoli: qualia sunt: Christus
 factus est nobis à Deo sapientia, iustitia, sanctificatio & rē-
 dēptio. 1. Corinth. 1. Absit à me, ut gloriar, nisi in cruce Domi-
 ni nostri Iesu Christi, per quem mihi mundus crucifixus est, et
 ego mundo. Galat. 6. Item, Vnus est Deus, & unus mediator
 inter Deum & homines, homo Iesus Christus. 2. Timoth. 2. Si
 quis peccauerit, aduocatū habemus apud patrem, Iesum Chri-
 stum iustum. Et ipse est propitiatio pro peccatis nostris, non*

Homilia

pro nostris autem tantum, sed etiã pro totius mundi. 1. Ioh. 2. Non est aliud nomen sub sole hominibus datum, in quo possint salui fieri, præterquam nomen IESU. Acto. 4. Ad eundem scopum pertinet Dei patris cœlestis uox, qua ille altera uice cœlitus intonuit, dicens: HIC EST FILIUS MEVS DILECTVS, IN QVO MIHI COMPLACITVM EST. Matth. 3. & 17. cap. Eodem quoq; referendum est, quod ipse Dominus per spiritum suum sanctum apud Esaiam prophetã loquitur: EGO DOMINVS. Hoc est nomen meum, & gloriam meã alteri non dabo. Atqui Christi Domini nostri gloria hæc est, quod sanguine suo uindice solus ipse nos à peccati, mortis, inferorum & Sathanæ tyrannide asseruit, et proinde omnium nostrum (utpote quos proprio pro nobis effuso sanguine redemit) Dominus est, talisq; ab omnibus nobis agnoscere debet. De hac gloria & honore, uerba faciens, hunc nemini se daturum esse profitetur. Ex quibus Christi uerbis euidenti simul & firma demonstratione cõstabit, Antichristum esse, quicumq; gloriam hanc & honorẽ Christo Domino & saluatori nostro eripere & sibi uendicare conatur. Quisquis ergo peccatorum remissionem, diuinæ gratiæ munera, salutis dona, regnumq; cœlorũ sibi uendicat, Antichristus est. Quisquis eũ sacerdotij honorẽ sibi arrogat, ut se pro mundi peccatis sacrificare dicat, Antichristus est. Quisquis semet ipsum apud Deum patrem intercessorem pro uiuis & mortuis statuit, alia nimirũ ratione & modo, q̃ quo secundum scripturæ traditionẽ mutuas preces p̃ nobis inuicẽ fundere iubemur, Antichristus est. Quisquis itẽ hæc quæ modo recensuimus salutis nostræ dona, uel omnia simul, uel singula, alibi q̃ apud solum Dominũ nostrũ Iesum Christũ monstrat, & alibi q̃ apud hunc solum quærere docet, q̃ semel pro nobis oblatus corpore suo

suo nunc in cælis residet, is falsum Christum, imò Antichristum
 nobis mōstrat, & ex eorū est pseudoprophetarū numero, quos
 Christus Dominus hic nominatim pstringit. Vnde simul et hoc
 nobis cōstat, Antichristū nō unicū modo & singularē hominem
 fore, quē admodum olim cū in Pōtificiæ superstitionis caligine
 uersaremur, creditū est, sed quod plures Antichristi sunt, ut ex
 Ioanne apostolo paulo ante demōstrauimus. Inter hos autem
 Caput est et primarius quidā huius abominatiōis princeps: imò
 regnum habēt omnes isti, sedemq; regni primariā, quā qui occu-
 pat, is certe uerus ille, magnus & Supremus Antichristus est,
 in quo cōmunis humani generis hostis Sathan, omnes suas uir-
 tes, omne robur, omnē potentiam atq; operationem, omnes de-
 niq; conatus suos, dolos, fraudes, astus & consilia in hominum
 perniciem & interitum profert. Et de hoc quidē nos tertio lo-
 co acturi sumus, sic ut quid J. ris literis de hoc traditum sit,
 q̄ euidētissima per nos fieri potest, demonstratione pponamus.

Quoniam uero sacrosancta scriptura pluribus in locis (ut
 modo annotauimus) de abominabili hoc Antichristi negotio
 differit, magni laboris & molestiæ opus foret, et quod plus ob-
 scuritatē q̄ lucis illaturum esset, si omnes, quotquot de hoc ex-
 tant prophetarū & apostolorū loci, pferre conaremur. Ex om-
 nibus ergo duos duntaxat eligemus, q̄ uniuersum hoc negotiū
 omniaq; illius mysteria euidentissime depiēta nobis proponūt.
 Primus autē Danielis est, cuius scripta hac in re summā fidem
 & autoritatē apud nos merito obtinere debēt, cum eadem à
 Christo Domino hoc cap. citari uideamus, qui et ipse nos ad di-
 ligentē eius lectiōnem & cognitionem excitat. Alter uero ex
 insigni & excellenti Christi Apostolo Paulo proferetur, qui et
 ipse electum Dei uas atq; organum dicitur, & in tertium usq;
 cælum abreptus ineffabilia uidit regni cælorum mysteria.

Homilia

Locus
Dan. 7. de
Antichristo

Diuinus propheta & uir desideriorum Daniel diuina reuelatione eorum, quæ à suo sæculo ad mundi consummationem usq; euentura fuerunt, seriem edoctus, hæc ipsa posteris quoq; innotescere uolens, sic scribit: Videbam per nocturna uisã, ut quatuor uenti cæli mare magnum commouerent. Et quatuor animalia grandia, eaq; inter se diuersa è mari ascenderunt. Primum, simile fuit Leoni, habens aquilinas alas: spectabam uero donec euulsæ sunt eius alæ, & è terra eiectum est, atq; in pedes erectum hominum ritu, mensq; humana illi data est. Ecce autem aliud animal secundum, simile Urso, idq; ad unum latus constitutum est, habens tres bolos in ore suo inter suos dentes. Cui sic dixerunt, Surge ac deuora carnem multã. Post hæc spectabã, & ecce aliud Pardo simile, habens quatuor alas uolucris in dorso suo, quatuor etiam cornua fuerunt huic animali, eiq; traditum est imperium. Post hæc spectabam in uisus nocturnis, & ecce animal quartum formidabile atq; terrificum, & eximie robustum, quodq; habens grandes ferreos dentes uorauit & cominuit, & reliquum proculcauit pedibus suis. Fuit autem prorsus diuersum ab omnibus animalibus, quæ ipsum præcesserunt, habens etiam decem cornua. Dumq; cornua considero, ecce aliud cornu paruum inter illa succreuerat, à quo tria ex cornibus prioribus sunt detracta &c. Quoniam uero paruo isto cornu Antichristi figuratum mysterium, ut postea demonstrabitur, prius nobis hæc prima uisionis propheticæ pars consideranda est.

Et huius quidem interpretem nactus angelum per quatuor hæc bestias, quatuor reges uel Monarchas, adeoq; monarchias & regna quatuor figurari discit: ea nimirum quæ et gentilium scriptores in suis historiarum libris commemorant: & hæc quidem uento diuinæ providentiæ magnum illum mundi totius

ius Oceanum comouente prodierunt. Primum Babyloniorum uel Assyriorum est, cuius imperio & potestati tunc subiectus erat Daniel. Leoni autem hoc confertur aquilinas alas habenti. Vt enim Leo inter quadrupedes nobilissimus, & ceu rex in reliqua animalia imperium obtinet: ita Babylonicum quoque uel Assyrium regum inter omnia mundi regna robore, fortitudine, nobilitate & praestantia excelluit, tum etiam celeri & incredibili uictoriarum ac successuum fortuna, uniuersum terrarum orbem instar aquilae cuiusdam uelocissimae penetravit. Quia tamen superbia & fastu elati huius principes Deum contemere, & suis uiribus gloriam omnem nimium insolenter uendicare ceperunt, alae eius euulsae sunt & ablata uictoriarum fortuna in pedes erectum est ritu hominum, sic nimirum ut diuinis iudicijs perdomiti huius reges se homines mortales & fragiles esse agnouerint.

Secundum regnum Persarum est, a Cyro inuictissimo ipso rege eo potentiae euectum, ut orbis totius monarchiam atque Imperium obtinuerit. Hoc cum ingens admodum uastumque, et proinde gubernatu difficillimum fuerit, urso animali uasto atque inepto confertur. Dicitur autem hic multam carnem deuorauisse, tresque bolos suis tenuisse dentibus. Vt enim Imperij sui terminos Cyrus longe lateque extendit: ita initio statim sui Imperij tria regna amplissima occupauit, Persicum uidelicet, Medicum & Babylonicum. Tertium regnum Macedonum uel Graecorum est, cuius primum authorem Magnum illum Alexandrum fuisse legimus. Hoc Leopardo quatuor alas habenti, & totidem cornibus armato spiritus sanctus confert. Notatur autem uasfrum, callidum & uersipelle Graecorum gentis ingenium, qui instar Leopardi, animalis longe uasferrimi, res suas ferè dolis & astutijs peregerunt. Alae etiam

Homilia

in signem illam & exemplo carentem Alexandri Magni celebritatem figurant: qui paucissimorum amorum curriculo Asiam & Africam bellorum motibus peragravit, suorumque subiecit imperio. Cornibus uero quatuor Leopardus iste armatus spectatur, eo quod post Alexandri Magni obitum Imperium totum in quatuor regna a suis ducibus diuisum est, nempe in Aegyptium, Syrum, Asianum & Macedonicum. Quartum regnum Romanum est, quod propter robur inuictum, fortitudinem imperitiam, audaciam effrenem, potentiam denique, crudelitatem & tyrannidem immanissimam nouam & incognitam, certumque carum nomine, bestiae confertur. Romanorum enim populum Imperij & amplissimae ditionis cupidissimum omnia mundi regna occupauisse, Imperij terminos longe lateque extendisse, regiones omnes insatiabili fame uorasse, gentes omnes ac populos subegisse, omnes item totius orbis opes atque diuitias in urbem suam comportasse, simulque omnes nationes diris suae ambitionis pedibus calcauisse, attriuisse, uastauisseque constat. In horum Imperio atque Monarchia Antichristi mysterium omne hisce uerbis describit Daniel: Decem cornua fuerunt animali isti. Dumque cornua considero, ecce aliud cornu paruum inter illa succreuerat, a quo tria ex cornibus prioribus detracta uel auulsa sunt. Et ecce cornua fuerunt in isto cornu uelut oculi hominis, & os loquens grandia, & magnificentius alijs uidebatur. Quod cornu etiam me spectante praelium fecit cum sanctis, & praeualuit eis. Donec uenit prouentus aetate, & iudicium datum est excelsis sanctis, & praesentibus aduenit tempus, ut sancti regnum obtinerent. Haec (inquam) omnia per uisionem de Antichristi mysterijs edoctus est Daniel, una cum eorundem interpretatione, quam et ipse ab angelo acceptam subiungit hisce uerbis: Bestia quarta significat regnum in mundo fore quartum, quod differat ab omnibus regnis, & deuoret

deuoret terram totā, eamq; conterat & cōminuat. Cornua uero decē significant, quod ex eo decem reges consurgēt, & post eos cōsurget alius, differens à prioribus, qui tres reges oppres-
 sos deiciet. Verba etiam faciet de rebus diuinis: ceterum san-
 ctos excelsos implicabit, sibiq; arrogabit mutare temporum
 statum & leges, quæ tradentur in eius potestatem seu lōgo seu
 breui temporis spatio. Porro iudicium confedit, & dominatum
 ei ademerunt, ut penitus uastetur ac perimatur. Populo autem
 sanctorum excelsorum tradetur regnum, et dominatus, et am-
 plitudo regnorum sub toto cælo: cuius regnū est regnum eter-
 num, & omnes primates seruient ei, & obtemperabunt. Et
 hæc quidem uisionis est interpretatio, quæ Danieli per ange-
 lum tradita certis quibusdam notis & infallibilibus docet,
 paruo isto cornu magnum illum Christi Saluatoris aduersa-
 rium, Antichristum, representari. Cōtra sanctos enim, id est,
 fideles, quos sanguine suo sanctificauit Christus, bellum moue-
 re dicitur. Adhæc grandia loqui docetur, idq; tanta cum inso-
 lentia, ut de rebus diuinis quoq; sermones miscere tentet. Nec
 illa dixisse ipsi sufficit, nisi & eam potestatem sibi uendicet,
 qua temporum & omnium rerum huius sæculi statum atque
 conditiones, imò ipsum quoq; ius & leges pro suo arbitrio mu-
 tare possit. Quæ omnia nulli alteri præterquam magno illi et
 celebri Christi Domini aduersario, Antichristo nimirum, uere
 competere possunt. Sed de his sequenti oratione copiosiora &
 planiora dabimus.

Restat nunc alter huius tractationis locus, quæ ex Paulo
 apostolo nos producturos esse polliciti sumus q; maiore huius
 uisionis partē in posteriori ad Thessalonicenses suos epistola
 capite secundo, clarioribus uerbis explanat. Cum enim hi im-
 postorum quorundā falsis dogmatibus perturbati nouissimum

Homilia

illum iudicij diem & Domini Iesu Christi aduentum iam iam imminere & appropinquare putarent, Paulus fidelis suorum doctor falso conceptam de hac re opinionem huiusmodi uerbis & rationibus confutat: Ne quis uos decipiat ullo modo. Quoniam non adueniet Dominus, nisi uenerit defectio prius, & reuelatus fuerit homo ille peccati, filius perditionis, qui est aduersarius, & effertur aduersus omnem, qui deus dicitur aut numen: adeo ut in templo Dei quasi Deus sedeat, ostentans se ipsum esse Deum. An non meministis, quod cum adhuc essem apud uos, hæc dixerim uobis? Et nunc quid detineat scitis, nempe ut ille reueletur in suo tempore. Nam mysterium iniquitatis nunc operatur, idque solum [restat] donec qui nunc detinet eum, è medio tollatur: & tunc patefiet iniquus ille, quem Dominus conficiet spiritu oris sui, & abolebit claritate aduentus sui: cuius est aduentus secundum operationem Sathanae, cum omni potentia, & signis, ac prodigijs mendacibus, & cum omni deceptione iniustitiæ, in ijs, qui pereunt, pro eo quod dilectionem ueritatis non receperunt in hoc, ut salui fierent. Et propterea immittet illis Deus efficacem illusionem, ut credant mendacio, & sic iudicentur omnes, qui non crediderunt ueritati, sed approbauerunt iniustitiam. Hactenus Pauli apostoli uerba recensuimus, quæ plenam ac perfectam totius negotij huius ac mysteriorum Antichristi descriptionem, simulque apertam uisionis eius, quæ apud Daniele prophetam est, interpretationem continent. Ut autem duo hi loci inter se conueniant & quis nam uerus utriusque sensus sit, sequentibus Homilijs, diuino nobis sic fauente numine, explicabitur. Ex his uero, quæ hactenus dicta sunt, illa nobis obseruanda ueniunt, fratres in Christo dilecti: quod iuxta diuini uerbi & Christi Iesu oracula Antichristus certo uenturus est, qui per pseudopphetas suos infinitam seducet

seducet hominum multitudinem. Huc ergo nobis summo studio & diligentia incumbendum est fratres, ut primo quidem uera & certa nobis constet Domini nostri & unici saluatoris Iesu Christi notitia, qua instructi, tunc quoque falsos Christos ipsumque Magnum Antichristum agnoscere discamus: ne uide licet posthac uaserrimis Sathanae figmentis ut ante dementati illum nec agnoscamus, nec etiam cauere possimus. Quare diligenti uerborum Dei consideratione opus erit, qui et ipse assidue inuocandus est precibus, ut uerum uerbi sui sensum nobis reuelare, & in ueram filij sui nostri redemptoris cognitionem nos inducere dignetur, ne Antichristi seducamur mendacibus, sed in Christo saluatore nostro, qui aeterna est ueritas, permaneamus firmiter. Ipsi sit honor, laus & gloria in aeternum, Amen.

B 3